

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN

2024 – 2025

Solbakken Barnehage

Forord

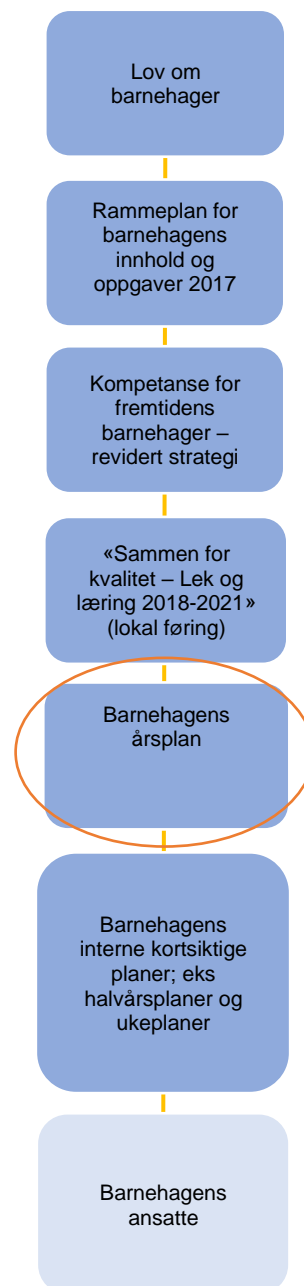
Bergen kommune har felles mal for Årsplan i de kommunale barnehagene. Barnehagene utarbeider sine årsplaner ut fra en fastsatt ramme som samsvarer med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager i Bergen kommune trer etter planen i kraft 01.01.2018. Den beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for perioden 2018-2021. Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er *Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre*». Planhierarkiet er synliggjort i modellen

Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

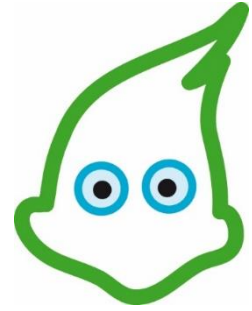
Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
Del 1	
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	7
1.2 Metodevalg	7
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	8
1.3.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring	9
2.1 Tilknytning	9
2.2 Lek	9
2.3 Læring	9
2.4 Barns medvirkning	11
2.5 Vennskap og felleskap	11
2.6 Mangfold	12
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	13
3.1 Fagområder	14
3.1.1 Språk som basiskompetanse	14
3.1.2 Matematisk kompetanse	15
3.2 Digitale verktøy	16
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	16
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	16
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	17
4.2.1 Dokumentasjon	17
4.2.2 Vurdering	17
4.2.3 Oppfølging	18
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	18

Del to

I.	Barnesyn og lærings syn	19
II.	Pedagogisk relasjonskompetanse	20
III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	20
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	22
V.	Overganger	22
a.	Tilvenning i barnehagen	23
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	23
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	23
VI.	Foreldremedvirkning	24
VII.	Bærekraftig utvikling	24
VIII.	Skyfritt – plan for inkluderende oppvekstmiljø	25
IX.	Barns seksuelle helse	26

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barns trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Solbakken barnehage er inspirert av Reggio Emilia sin filosofi. Den legger vekt på barnets store potensial og evne til å uttrykke seg, samtidig som man ser på kommunikasjon og samspill som grunnlag for all læring.

I Reggio Emilia sier man at barn har 100 språk. Dette er en måte å forklare at hvert barn har ulike måter å uttrykke seg på. Enten det er det verbale språket, i lek, ved kroppsspråk, eller estetiske uttrykk. I vår barnehage skal vi legge til rette for at barna skal få bruke og uttrykke seg på flest mulig av disse uttrykksformene. Dette tenker vi gir et godt grunnlag for livslang læring.

Vi tenker også at det finnes tre viktige pedagogiske faktorer; de voksne, barna og det fysiske miljø. Som pedagog må man «forvente det man ikke venter». Vi ser vi på barnet som svært kompetent og vi vil støtte dem i sin utforskning av verden.

Barnehagens fysiske miljø på de ulike avdelingene gir varierte muligheter og oppmuntrer til selvstendighet hos barna. Avdelingene skal gi rom for å kunne ta valg etter modenhetsnivå, interesse og engasjement, samtidig som det skal være mulighet for å utfordre seg selv i møte med nye materialer og elementer. Ved å legge til rette for stasjoner og møteplasser som åpner opp for samspill og samarbeid bidrar til god læring både i den individuelle og den sosiale utviklingen.

De voksnes oppgave er å utvide barnets horisont, og å la barnet få så mange innfallsvinkler som mulig i forhold til et emne eller tema. For at dette skal kunne skje, må den voksne kjenne barnet godt. Personale skal ta barnet på alvor, ved å ta seg tid nok til å se barnet, og følge deres initiativ til utforsking og læring. Vi skal være tilstedeværende voksne som lar barna få kunnskaper, erfaringer, utfordringer og spennende opplevelser i det fysiske rom. De voksne skal være nysgjerrig, engasjert, undrende, tvilende, funderende, utprøvende og aktiv i sitt arbeid sammen med barna.

*“Det man hører glemmer man,
det man ser husker man,
det man gjør forstår man.”*

Loris Malaguzzi

1.1 Struktur og organisering

Solbakken barnehage er en kommunal barnehage med barn i alderen 0-6 år. Barnehagen har seks avdelinger fordelt på to hus.

Hellebakken

Småbarnsavdeling: Kvitebjørn 0-3 år

Storbarnsavdeling: Soria Moria 3-6 år

Solbakken

Småbarnsavdelinger: Smørblomst 0-3 år og Hvitveis 0-3 år

Storbarnsavdelinger: Blåklokke 3-6 år og Rødkløver 3-6 år

På storbarnsavdelingene i Solbakken har barna faste møtepunkt hver uke, der de har aktiviteter og lek med jevnaldrende barn fra naboavdelingen. Førskolebarna fra Blåklokke og Rødkløver har felles førskolegruppe en til to ganger i uken.

Metodevalg

Barnehagen har valgt å jobbe med pedagogisk dokumentasjon som er en del av arbeidsmetoden til Reggio Emilia sin filosofi.

Vi jobber også med ICDP metode for å jobbe med gode relasjoner mellom voksne og barn, og mellom barn og barn.

1.2 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.2.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

For oss er kjennetegn på dette at

- vi er mentalt og fysisk til stede sammen med barna

- vi møter barnet der det er i sin utvikling uavhengig av alder, legning, identitet, funksjonsnivå eller nasjonalitet.
- vi ser barnet for den det er, ikke for det barnet mestrer.
- vi møter barnet med ekthet og vi gir anerkjennelse ved å bekrefte
- vi ser og hører barnets uttrykk.
- vi tenker alle barn er like viktige for fellesskapet

1.2.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss er kjennetegn på dette at

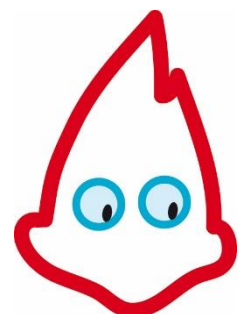
- vi er trygge voksne som barna skal kunne henvende seg til.
- vi toner oss inn på hvert enkelt barn og finner den veien som barnet foretrekker, enten det er verbalt (trøstende ord), taktilt (et godt fang/ stryke) eller ved å gi anerkjennende blikk.
- vi er tilgjengelige voksne med smil, oppmuntring og trøst.
- vi setter positive grenser

1.2.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

For oss er kjennetegn på dette at

- barna opplever at mangfold og ulikheter er positivt.
- barna får erfare gleden ved vennskap
- barna medvirker og opplever at de har noe å bidra med i samspill med andre.
- Innredningen og tilrettelegging på avdelingene bidrar til å gi en følelse av å høre til.

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

For å oppnå god tilknytning skal barnet møtes på flere ulike behov. Barnehagen skal møte barnets behov for trygghet og omsorg. Samtidig skal den støtte barnet i dets selvstendighet og behov for å mestre verden.

I vår praksis er kjennetegn på dette at

- vi tar barnets behov for tilknytning på alvor.
- vi møter barna på en trygg og god måte
- vi tar barnas uttrykk og følelser på alvor.
- vi er sensitive voksne som gjør det vi kan for å tolke og forstå barnas uttrykk

2.2 Lek

Barnehagen skal legge til rette for variert lek både ute og inne. Det fysiske miljøet skal gi rom for samspill og relasjonsbygging, derfor er rommene stadig i endring, og i takt med barnas interesser og behov.

Vi tenker på rommet som den 3. pedagog og dette skal gjennomsyre alle rommene i barnehagen.

I vår praksis er kjennetegn på dette at:

- barna opplever samlinger til undring og inspirasjon
- barna får erfare spenning og glede i variert lek.
- barn får bearbeide erfaringer og følelser gjennom rollelek.
- voksne er medlekere, veiledere i leken og engasjert i ulike typer lek
- barnehagens miljø oppfordrer til utforskning, lek og læring.

2.3 Læring

I Reggio Emilia sin filosofi er prosjektarbeid en del av læringen. Hvor de kan undre seg og utforsker alene og sammen med barn og voksne. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnas medvirkning er sentral i vårt arbeid. Vi tar utgangspunkt i barnas interesser og videreutvikler prosjektene.

I vår praksis kjennetegner dette ved at:

- vi støtter og oppmuntrer barna til å være nysgjerrig og undrende.
- vi legger til rette for at barna kan være kreative og erfare utfordringer i vårt fysiske miljø.
- vi stiller undrende spørsmål til barna (f.eks hvordan kan edderkoppen spinne?)

2.4 Barns medvirkning

Barns medvirkning handler om å være medvirkende i egen hverdag. Barna skal få påvirke dagen sin innenfor gitte rammer. Vi legger opp lekemiljøet slik at de aktivt kan ta egne valg om hva de vil gjøre. Som omtalt under læring er det barnas interesser som er utgangspunktet for prosjektarbeid, og som viser veien i prosjektet.

Barna skal også bli lyttet til i forhold til hvordan de har det i barnehagen, vi benytter derfor barnesamtale med de eldste barna der vi spør hvordan hverdagen deres er i barnehagen. I forhold til de yngste barna må de ansatte være lydhøre overfor nonverbalt språk, og vi bruker observasjon som metode.

2.5 Vennskap og felleskap

Vi har fokus på at alle skal utvikle gode sosiale ferdigheter som også innbefatter å vise respekt for hverandre og samhandle med barn og voksne.

“Vennskap og felleskap med barn og voksne er en viktig forutsetning for sosial utvikling.” (Kvalitetsutviklingsplan s. 25)

“Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov”. (Rammeplan for barnehagen, 2017 s. 23).

I vår praksis er kjennetegn på dette at:

- vi skaper et miljø der barna samarbeider og lærer av hverandre
barna opplever at noen er glad for å se dem når de kommer
- vi er bevisste på sammensetting og variasjon i lekegrupper
sangleker og regelleker der mange deltar samtidig
- utvikle og legge til rette for at barna skal kunne få gode, og nye relasjoner.
Barna skal få erfaring med å sette egne behov på vent i ulike situasjoner og sammenhenger. Vente på tur, lytte til andre og bli hørt.

2.6 Mangfold

Vi ser på mangfoldet i barnehagen som en ressurs, og alle barn i vår barnehage skal oppleve at de er en betydningsfull del av vårt fellesskap.

Barnehagen skal bidra til at alle barn opplever at de blir sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Barnehagehverdagen består av mangfold og rommer ulikheter som personlighet, legning, familie, religion, språk og funksjonsnivå. Barna møtes med likeverd og respekt. Vi nytter ulikhetene til det beste for fellesskapet vi alle er en del av.

Forskning viser at mobbing og krenkelse foregår i barnehagen. Vi skal forebygge ved å møte mangfold som en ressurs og fokusere på å gjøre hverandre gode og rause.

I vår praksis er kjennetegn på dette at:

- Vi reflekterer sammen med barna over hvem jeg er i de ulike kontekstene (barnehage/hjem/samfunn)
- Vi samtaler rundt barnas erfaringer med ulike familiesammensetninger.
- Barna blir kjent med nasjonene på avdelingen.
- Vi gir barna erfaringer med ulike måter å tenke, handle og leve på.
- Vi er nysgjerrige og reflekterer rundt forskjellige kulturer.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Årets prosjekt for barnehagen skal ta utgangspunkt i Julia Donaldson (2015) sin bok «Plass bakpå kosten».

Vi skal undre oss sammen om små og store oppdagelser vi gjør i boken. Det blir spennende å se hva barna blir opptatt av i denne fortellingen. Personalet skal dokumentere det barna undrer seg over, og vise veien prosjektet tar med bilder og tekst. Hva fanger barnas interesse av det vi finner, og hva kan vi undre oss over, filosofere sammen om og utforske videre; for å gi oss mer kunnskap sammen.

Barna skal gjennom estetiske uttrykk får bearbeide den kunnskapen de har tilegnet seg under sin utforskning og undring.

Prosjektet har fått tittelen “Plass bakpå kosten - til undring, utforskning, lek og læring”.

3.1 Fagområder

3.1.1 Språk som basiskompetanse

I Solbakken Barnehage skal vi stimulere til nysgjerrighet, bevissthet, utvikling og progresjon i barnets møte med språket.

Reggio-Emilia filosofien sier at et barn er født med 100 språk; alle er forskjellig og har mange måter å uttrykke seg på, ikke bare gjennom ord. Vi skal legge til rette for at barna får utforske og gjøre seg erfaringer med språk, symboler og tekst, og la dem erfare ulike måter å formidle på. Her løfter pedagogikken frem de kreative uttrykkene vi får gjennom forming, sang, musikk og bevegelse.

Barnets ferdigheter knyttet til språk og språklyder er viktig for å knekke den alfabetiske koden. Barnet må ha et visst ordforråd for å kunne lære å lese og skrive, og vi mener at det viktig å være bevisst på språkstimulering fra barna er små. God kvalitet kan bidra til at barn utvikler et godt språk før skolestart.

I vår praksis kjennetegnes dette ved at

- barna gis mulighet til å uttrykke, følelser, tanker, meninger, erfaringer og opplevelser på ulike måter.
- vi har fokus på å bruke språket til å skape relasjoner og deltagelse i lek, og som et redskap til å løse konflikter.
- barn leker med rim, regler, sanger, litteratur og tekster både fra nåtid og fortid.
- barna videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd.
- vi leser høyt for barn i grupper og en til en.
- vi er observante på barns nonverbale språk og støtter barnet i kommunikasjonen.

3.1.2 Matematisk kompetanse

I vår barnehage skal vi stimulere barnas læring om matematiske sammenhenger og begreper, gjennom å legge til rette for utforskning, eksperimentering og undring. Barna skal få utfordringer tilpasset sine interesser, og ferdigheter. Matematisk bevisstgjøring foregår integrert i hverdagsaktiviteter som skjer med hverandre og delaktige voksne.

I vår praksis kjennetegnes dette ved at

- vi har alltid konstruksjonsleker tilgjengelig, som klosser, Lego/Duplo og annet materiell å bygge med, for å jobbe med romforståelsen, og beregning.
- vi spiller ulike spill og puslespill.
- vi utvider barnas erfaringer som bidrar til å gi mestringsfølelse, samtidig som de har noe å strekke seg etter.
- vi gir barna mangfoldige anledninger til å eksperimentere og filosofere over problemstillinger.
- vi er lyttende og oppmerksomme til den matematikken barnet uttrykker gjennom lek, samtaler og hverdagsaktiviteter.
- vi stimulerer barnas nysgjerrighet ved å benytte matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen.
- vi leker med tall, tallsymboler og former.

3.2 Digitale verktøy

Vi bruker digitale verktøy for å støtte det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Når vi undrer oss sammen med barna, eller barna vil ha fakta svar kan vi kanskje finne svaret sammen digitalt. De ansatte er ansvarlig for å bruke digitalt vett sammen med barna.

Førskolebarna vil bruke Salaby, et digitalt læreverk, som supplement til sin førskolebok Trampoline. Vi vil også bruke foto fra ulike opplevelser inn i vårt arbeid med pedagogisk dokumentasjon.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Innenfor Reggio Emilias filosofi er prosjektarbeid en viktig del av utviklingsarbeidet sammen med barna. Personalet har prosjektmøter, der vi deler erfaring og reflekterer rundt prosjektet vi jobber med. Hva har vi gjort, hva ser vi fenger barna, hvor skal veien gå videre?

Alle ansatte skal bli "on board" med vår filosofi og arbeidsmetoder, og dette krever innføring for nyansatte.

Hensikten med utviklingsarbeidet er å øke kvaliteten opp mot arbeidet vi gjør med barna innenfor prosjektarbeid, som gjør at barna føler at de får medvirke og får brukt sin utforskertrang maksimalt.

Barnehagen skal nå inn i det andre året med utviklingsarbeid gjennom Re-Komp. Re-Komp er regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagesektoren. Gjennom denne ordningen samarbeider barnehagen tett med Høyskolen på Vestlandet. Utviklingsarbeidet sitt hovedfokus er å heve kompetansen til personalet i barnehagen innenfor Reggio Emilia sin filosofi, med vekt på undrende samtaler med barn.

Personalet må skape tid og rom for undring sammen med barna. Det er mye kraft i barns iboende nysgjerrighet, kreativitet og utforskertrang. Undring styrker barnets evne til å tenke kritisk, til å se ting fra ulike perspektiver, og reflektere over det de ser. Når barna undrer seg sammen, møtes de i felles oppmerksomhet om noe som også styrker relasjoner og fellesskapsfølelsen. For å oppnå dette trengs det engasjerte voksne som legger til rette for undring, og som evner å se og følge opp barns initiativ og interesser.

Tittelen til utviklingsarbeidet vårt er «Pittelite masseregn», som er et sitat fra en to-åring som satt ord på sin oppdagelse av værphenomenet yr.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

Vår metode for å jobbe med utviklingsarbeid er pedagogisk dokumentasjon.

Pedagogisk dokumentasjon gir oss innsikt i hvor barna er, hva de er interessert i, og gir oss veien videre i et prosjekt. Det gir oss grunnlag for å reflektere over vår praksis.

4.2.2 Vurdering

Vi vurderer vår praksis på avdelingsmøter og personalmøter. Hvert halvår evaluerer vi årsplanen og ser hvor vi er, og hva vi eventuelt må justere for å nå våre mål. Vi vurderer også våre prosjekter underveis.

4.2.3 Oppfølging

Lederteamet bestående av styrer, pedagogisk konsulent og pedagogiske ledere, har et ekstra ansvar for å følge opp utviklingsarbeidet i barnehagen. Men det forventes at alle ansatte tar ansvar for egen læring og utvikling, og er delaktig i dette arbeidet.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Våre prosjektarbeid skal dokumenteres ved pedagogisk dokumentasjon som henges synlig for foreldre. Dette gjør det mulig for foreldre å få et innblikk i våre prosjekter, og gi oss tilbakemeldinger.

Formelt får foreldre via FAU og SU mulighet til å delta på kvalitetsoppfølgingen annen hvert år. Kvalitetsoppfølgingen tar for seg ulike områder av vår drift, valgt ut av Bergen kommune som eier, som foreldre kan uttale seg om. Foreldre vil også få anledning til å delta i den årlige brukerundersøkelsen fra Udir.

Barns medvirkning er beskrevet under kapittel 2.3 og 2.4

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Rammeplanen tar utgangspunkt i et helhetssyn på barn. Dette betyr at barns utvikling sees som et bevegelig og sammensatt samspill mellom deres fysiske og mentale forutsetninger og miljøet de vokser opp i.

De erfaringer barnet får i barnehagen er med på å legge grunnlaget for barnets livslange læring.

Evnen til å være medmenneske og bidra til å skape gode fellesskap vil være påvirket av de opplevelser og erfaringer barnet har med seg fra hverdagen i barnehagen.

Barn som kommuniserer med andre barn og voksne får læringsutbytte samtidig som de får muligheten til å reflektere over og analysere sin egen læring. Vår barnehage skal være en plass der lærelyst og læringspotensialet møtes, ivaretas og utfordres i et omsorgs- og læringsmiljø preget av trygghet, inkludering og lek.

I Solbakken møter vi barna med en holdning om at de er kompetente, med både kraft og ressurser i seg selv. Vi tenker at barna vil lære og vite, og at de evner å skape sin egen kunnskap.

Læring skjer gjennom det daglige samspillet med andre, og vi tenker at vi er avhengig av å bruke sansene og kroppen allsidig i samspillet med andre barn og voksne. Det er vårt ansvar å legge til rette for at barna møter et miljø der de får tilfredsstilt sin naturlige nysgjerrighet, sin trang til å utforske og gi rom for refleksjon både alene og sammen med andre.

For at alle barna skal få bidra best mulig i egen læringsprosess er det viktig å legge til rette for et rikt miljø der barna får muligheten til å uttrykke seg på mange ulike måter. Vi ser på barna som subjekter og innehavere av en enorm kunnskap.

Vi tenker at det er barnas interesser, spørsmål og problemstillinger som skal danne utgangspunktet for lærende prosesser og prosjekter i barnehagen.

Barna i Solbakken barnehage skal erfare og oppleve at

- de sees på som spontant nysgjerrige, aktivt lærende og meningssøkende.
- de møter voksne som utstråler en holdning som sier at barn lærer primært gjennom egne oppdagelser og undersøkelser i fellesskap med andre.
- de møter voksne som tenker at lek er en grunnleggende måte å lære på for små barn, og at de er rollemodeller som deltar direkte eller legger til rette for lek og samspill.
- de er hovedaktører i sin egen læringsprosess.
- de har mulighet til å bruke sine 100 språk.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

I Solbakken skal det daglige samspillet mellom barn og mellom barn og voksne i hverdagen bidra til å styrke barnets sosiale kompetanse.

Gode relasjoner er alltid de voksnes ansvar, og barna skal veiledes og støttes i å komme ut av utfordrende situasjoner.

Å skape en god relasjon handler ikke om at den voksen alltid skal imøtekomme barnets ønsker, men barnet skal føle at det blir sett og tatt på alvor i enhver situasjon, også der hvor den voksne må ta en beslutning som går på tvers av det barnet ønsker å oppnå. Det viktig at barnet opplever følelsen av å bli sett på som et respektert og akseptert individ.

Barna i Solbakken barnehage skal oppleve og erfare at

- de møter voksne som lytter, tar dem på alvor og motiverer for læring.
- de møter voksne som gir dem støtte som bidrar til å utvikle tillit til seg selv og andre.
- de møtes med en varm og inkluderende holdning som til enhver tid er til det beste for dem.
- de voksen tar ansvar for at det er en god relasjon mellom dem

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Danning er et stort begrep som kan oppsummeres som alle møter, opplevelser og erfaringer vi gjør gjennom livet som former oss til den vi er. Livet i barnehagen har stor betydning for hvert enkelt barn og hvordan det klarer å skape seg et meningsfylt og bærekraftig liv i fremtiden, både for seg selv som enkeltindivid og for og med andre som en demokratisk medborger.

Barn og voksne konstruerer sine identiteter i samhandling med andre mennesker, og identitetene forandrer seg over tid. Barnet samler erfaringer gjennom hva det gjør, hva de opplever hvilke tilbakemeldinger det får av andre.

Noe av det viktigste som skjer i de første leveårene er at barnet lærer om seg selv, sin egenverdi, hvilke følelser det har, hvordan det kan være sammen med andre og hvordan det kan arbeide for å mestre ulike situasjoner. Mye av denne læringen skjer gjennom måten barnet blir behandlet av andre på.

Omsorg er en helt essensiell del av barnehagens virksomhet, og ligger til grunn for alt vi gjør. Det handler om relasjonen mellom barna og personalet, om hvordan vi møter hverandre, om barnas omsorg for hverandre og vår omsorg for omgivelsene rundt oss. Barna skal møte voksne som er nærværende, engasjerte, respektfulle og lydhøre.

Lek er den viktigste aktiviteten for barns utvikling og **læring**. Gjennom leken utvikler og videreutvikler barn sosiale, språklige og kroppslige ferdigheter. Ved å inngå i et lekende fellesskap drar barna nytte av hverandres styrker og kunnskaper. I samspill med hverandre og med de voksne skapes et godt miljø for glede, læring og utvikling.

I vårt arbeid med danning gjennom omsorg, lek og læring skal

- Barna gis muligheten til å tenke selvstendig og bidra aktivt i både lek og læringsaktiviteter.
- Barna få erfare gleden ved å leke sammen med andre.
- Barna få bekreftelse på det de *er* mer enn det de *kan*.
- Barna føle seg trygg og få erfaring med å dele av sin kunnskap, omsorg og empati med andre.
- Barna oppmuntres til å stå for egne meninger, samtidig som de lærer seg å respektere andres meninger.
- Barna sees på som likeverdige samtalepartnere i alle situasjoner i hverdagen
- Voksne være bevisste språkmodeller og barna sees på som likeverdige samtalepartnere i alle situasjoner i hverdagen.
- Voksne være til stede, pålogget og respondere på leken.
- Voksne gi barna støtte og inspirasjon til å videreutvikle leken.
- Voksne jobber målrettet samtidig som de er gode på å se og vurdere de små øyeblikkene.
- Barnehagens omgivelser legger til enhver tid til rette for lek.
- Det settes av god tid til barnas kreative lek og aktiviteter.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon er en kompleks prosess som innbefatter hvert enkelt barns utvikling på det generelle plan og barnets utvikling i prosessene knyttet til lek og læring.

Barn utvikler seg i forskjellig tempo. De er avhengig av voksne som evner å tilpasse og legge til rette for at hvert enkelt barn får kjenne på å mestre, bli utfordret og får utvikle seg ut fra sitt nivå.

Progresjon handler om fremskritt. For å tilrettelegge for fremskritt må personalet ha kompetanse om barns lærings - og utviklingsprosesser og ha kunnskap innen ulike tema og fagområder (KD:2017)

Barn leker ulikt og forskjellig i forhold til alder. I Solbakken skal det legges til rette for at det fysiske miljøet innbyr til lek både inne og ute i henhold til de ulike aldersgruppene.

Barna i Solbakken barnehage skal

- møte et utfordrende leke og læringsmiljø som gi plass til utforsking på egen hånd.
- møte leke og læringsmiljø som er oversiktlig og tydelig.
- Tilbys materiale og leker som er lett tilgjengelig.
- Erfare at de er med på å påvirke sin egen hverdag.
- Få muligheten til å uttrykke seg gjennom alle de hundre språkene.
- Møte voksne som er i nær dialog og samhandling med barnet.
- Møte voksne som er gode på å holde barnets spørsmål, tanker og teorier levende.
- Møte voksne som støtter barnet når de leter etter svar og skaper mening i verden rundt seg.

V. Overganger

Alle voksne som er i kontakt med barnet er viktig for at barnet skal kunne utvikle seg på en måte som styrker det følelsesmessig og sosialt. Barnets avhengighet for beskyttelse og omsorg skal balanseres med dets behov for selvstendighet og begjær etter å utforske og bli kjent med verden rundt seg.

Det viktigste og mest fundamentale for barns utvikling og læring er behovet for trygghet, omsorg og nærhet. Både når man ser det fra et psykologisk, utviklingsmessig og læringsrelatert perspektiv.

a. Tilvenning i barnehagen

Barns oppstart i barnehagen er avgjørende for barnets trivsel og trygghet og for et godt og et gjensidig samarbeid med foreldre. I denne perioden er våre rutiner fleksible og vil tilpasses det enkelte barn og den enkelte families behov. Vi mener at dette er en forutsetning for å skape god og trygg overgang fra hjemmet til barnehagen.

For å sikre en god overgang mellom hjemmet og barnehagen:

- Er det en trygg og stabil voksenperson som møter barnet i den første tilknytningsperioden i barnehagen.
- Vi har fokus på å bli godt kjent med barnet, og å trygge foreldre i tilknytningsprosessen gjennom tett dialog og samarbeid med hjemmet.
- Sender vi ut «*Velkommen til*»-hefte til alle barn før oppstart i barnehagen.
- Utøver vi fleksibilitet med tanke på barnets behov i oppstarten.
- Vil vi i takt med barnets trygghet utvide relasjonene til å gjelde flere voksne og barn.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Overganger innad i vår barnehage skjer i hovedsak etter overstått sommerferie. Ved overganger ellers i året skjer dette i tett dialog med de aktuelle barnas foresatte. Overgangen mellom avdelinger internt i barnehagen kan være en sårbar periode i enkelte barns liv. Overgangsprosessen til nye barnegrupper og ansatte skal tilrettelegges både for barn og foreldre. Vi har ett tett samarbeid mellom avdelingene, og har fokus på å skape trygge, gode overganger for barna. Vi legger til rette for en myk overgang til ny avdeling, blant annet gjennom lek og felles aktiviteter på neste års avdeling i månedene mai og juni.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Barnehagen har førskolegruppe for alle skolestartere. Der bruker vi Trampoline arbeidshefte som skoleforberedende aktivitetsbok. Formålet er å bli kjent med bokstaver, tall og ulike former slik at dette er gjenkjennbart når de begynner på skolen og skal begynner å lære.

Til våren blir det faddertreff på Festningen med elever som skal bli deres faddere når de begynner på skolen.

Barnehagen er en del av barns helhetlige læringsløp. Når barna begynner på skole/SFO skal de oppleve at det de har av erfaringer, kunnskap og ferdigheter har en verdi. Barnehage og skole skal ha kunnskap om hverandre slik at de kjenner hverandres faglige vurderinger, arbeidsmåter og kulturer.

VI. Foreldremedvirkning

Rammeplanens samfunnsmandat, holdninger og verdier utgjør en forpliktende ramme for barnehagens foreldresamarbeid og foreldres medvirkning.

Foreldresamarbeid er en viktig del i arbeidet for et godt psykososialt barnehagemiljø.

Vi har en grunnleggende respekt for foreldres kompetanse som foreldre, den rett og det ansvar de har for følge opp sine barn på den måten som er riktig i forhold til deres tradisjoner, normer og vurderinger.

Vi ønsker at relasjonen mellom barnehagen og hjemmet skal være preget av åpenhet og likeverd. Barnehagen legger opp til varierte samarbeidsformer og løsninger som gir flest mulig mulighet til å delta.

Barnehagen involverer og gir foreldrene mulighet til å bidra i barnehagens arbeid ved:

- Oppstartsamtaler
- Dialog ved bringe- og hentesituasjoner
- Kommunikasjon via Vigilo
- Utviklingssamtaler en gang per halvår
- Foreldremøter
- FAU
- Samarbeidsutvalget (SU)
- Brukerundersøkelsen
- Kvalitetsoppfølging

VII. Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt.» Rammeplan s.10.

I barnehagen er vi opptatt av å resirkulere det vi kan, og bruke gjenbruksmateriell i vårt fysiske miljø. Vi bruker også naturmateriell i våre miljøer og til formingsaktiviteter.

I barnehagen kildesorterer vi papir, plast og glass. Barna lærer på den måten og ivareta naturen og det som lever i den.

VIII. Skyfritt – plan for inkluderende oppvekstmiljø

Å forebygge krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering er personalet sitt ansvar. Dette arbeidet handler om holdninger, handlinger og ansatte som rollemodell for mellommenneskelig samhandling. (SFK-LOL)

«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning» (Ingrid Lund).

Det psykososiale miljøet i barnehagen har en helt avgjørende betydning for barns trivsel og utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna utvikler en grunnleggende forståelse for at det finnes mange måter å tenke, leve og handle på. Vår oppgave er å støtte og styrke hvert enkelt barn ut fra deres kulturelle og individuelle forutsetninger, og hjelpe dem i sine forsøk på å skape mening i møte med verden.

Barnehagen skal legge til rette for felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskapet. Alle skal oppleve glede og kunne føle seg betydningsfull i et sosialt og kulturelt fellesskap der ulikheter sees på som noe positivt og som en ressurs for gruppen. Vår holdning er at alle kan lære av hverandre og vi tenker at dette er med på å fremme barns nysgjerrighet og undring over likheter og ulikheter.

Vi ser på det språklige, kulturelle og religiøse mangfoldet av barn, foreldre og personale som en ressurs og en berikelse.

Vi har utarbeidet en handlingsplan og et års hjul for det psykososiale miljøet i vår barnehage, som sier hvordan vi skal jobbe med dette. Handlingsplanen ligger på vår nettside. Vi tar opp områder fra handlingsplanen i våre utviklingssamtaler med foresatte. Vi har brukt «Skyfritt» som utgangspunkt og som styrende dokument for vår lokale plan. Skyfritt er Bergen kommunes plan for arbeid med å forebygge, håndtere og stoppe mobbing i Bergens barnehagene. Se link under.

I arbeidet med å forebygge, håndtere, stoppe og følge opp mobbing skal alle i vår barnehage:

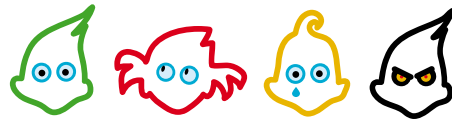
- Ha en holdning som beskriver mobbing som noe oppstår som et resultat av «sosiale prosesser på avveie» og at dette alltid er den voksnes ansvar.
- Voksne skal være aktivt til stede i leken.
- Følge Solbakken barnehage sitt årshjul for psykososialt miljø i barnehagen.
- Følge opp ved at barna som blir holdt utenfor i leken, og barn som holder andre utenfor skal få økt oppfølging i av personalet.
- Involvere foreldrene i forebyggende arbeid og oppfølging av krenkelser og mobbing.

<https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/1298542/SKYFRITT-inkluderende-oppvekstmiljo-for-barn-og-unge-i-Bergen>

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Solbakken barnehage

Solbakken 16

5038 Bergen

[Kontaktskjema](#)

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/solbakken-barnehage/kontakt>

**BERGEN
KOMMUNE**